

Türkiye: Uluslararası Hak Örgütlerinden Av. Selçuk Kozağaçlı'nın Koşullu Salıverilme Hakkının Keyfi Olarak Engellenmesi Konusunda BM'ye Ortak Başvuru

2 Şubat 2026 tarihinde, Türkiye İnsan Hakları Davalarına Destek Projesi (TLSP), Demokrasi ve Dünyada İnsan Hakları için Avrupalı Hukukçular Derneği (ELDH), Uluslararası Barolar Birliği İnsan Hakları Enstitüsü (IBAHRI), İngiltere ve Galler Barosu ve Avukatlar için Avukatlar, Türkiye'de insan hakları alanındaki çalışmalarıyla bilinen Av. Selçuk Kozağaçlı'nın koşullu salıverilme hakkının keyfi olarak engellenmesine ilişkin Birleşmiş Milletler Keyfi Tutulmalar Çalışma Grubu'na ("Çalışma Grubu") ortak bir başvuruda bulunmuştur.*

Arka Plan

Av. Selçuk Kozağaçlı, yalnızca hak savunucusu bir avukat olarak yürüttüğü mesleki faaliyetleri gerekçesiyle "terör örgütüne üye olmak" suçlamasıyla mahkûm edilmiştir. 11 Şubat 2025 tarihinde koşullu salıverilmeye hak kazanan Kozağaçlı, 16 Nisan 2025 tarihinde kısa süreliğine tahliye edilmiş; ancak adli makamların tahliye kararını keyfi olarak geri alması üzerine ertesi gün yeniden hapisaneye gönderilmiştir. Koşullu salıverilme talepleri defalarca keyfi gerekçelerle reddedilen Kozağaçlı, mahpusluğunun sürdürülmesi için meşru bir dayanak bulunmamasına rağmen hâlen hapisanede tutulmaktadır.

Bu durum Kozağaçlı'ya özgü bir uygulama değildir. Türkiye'de siyasi tutsakların sistematik olarak koşullu salıverilme hakkından mahrum bırakılması uygulamasının bir yansımasıdır ve halihazırda ülkede yaygın biçimde görülen siyasi saiklerle gerçekleştirilen gözaltılar, tutuklamalar, yargılamalar, mahkûmiyetler ve cezalandırmaların üzerine ek bir hak ihlali katmanı olarak eklenmektedir.

Kozağaçlı'nın Özgürlüğünden Mahrum Bırakılması Neden Keyfidir?

Başvuruda beş uluslararası insan hakları ve avukatlık örgütü, Kozağaçlı'nın hapisanede tutulmaya devam edilmesinin, Çalışma Grubu tarafından başvuruların incelenmesi sürecinde değerlendirilen I, II, III ve V. Kategoriler bağlamında birden fazla gerekçeyle keyfi bir tutulma teşkil ettiğini belirtmektedir:

- **Hukuki dayanaktan yoksunluk:** Kozağaçlı'nın tutukluluğu, hapisane ve yargı makamları tarafından keyfi biçimde uygulanan, koşullu salıverilmeye ilişkin aşırı geniş ve belirsiz Türkiye mevzuatına dayanmaktadır.
- **Haklarını kullanması nedeniyle cezalandırılması:** Koşullu salıverilme hakkı, açlık grevleri gibi hapisane koşullarını ve adil yargılanma hakkı ihlallerini protesto etmeye yönelik ifade özgürlüğü ve barışçıl toplanma hakkı kapsamındaki eylemleri nedeniyle elinden alınmaktadır.
- **Adil yargılanma hakkının ihlali:** Bu süreçte Kozağaçlı'nın özgürlük ve güvenlik hakkı, adil yargılanma hakkı ve etkili başvuru yolu hakları ihlal edilmektedir.
- **On yıldır süren bir taciz döngüsünün parçası olması:** Kozağaçlı ve meslektaşları, avukat olarak insan haklarını savunma çalışmaları nedeniyle sürekli baskıyla karşı karşıya kalmıştır. Kozağaçlı'ya yönelik bu son uygulama, söz konusu döngünün bir parçasını oluşturmaktadır.

Hak Örgütlerinin Talepleri

Örgütler bu kapsamda BM Keyfi Tutulmalar Çalışma Grubu'nu aşağıdaki hususlarda gerekli adımları atmaya davet etmektedir:

- Kozagaçlı'nın başvurusu acilen ele alınmalıdır.
- Devam eden mahpusluğunun uluslararası hukuku ihlal ettiği tespit edilmelidir.
- Kozagaçlı'nın derhâl serbest bırakılması, keyfi olarak özgürlüğünden mahrum bırakılmasına ilişkin adil bir giderim imkânı sağlanması ve koşullu salıverilme taleplerinin keyfi şekilde reddedilmesi sürecinin kapsamlı biçimde soruşturulması gerektiği karar altına alınmalıdır.

Bu bireysel tedbirlerin yanı sıra Çalışma Grubu, Türkiye'ye, koşullu salıverilme sistemini köklü bir reforma tabi tutması yönünde çağrıda bulunmaya davet edilmektedir. Bu kapsamda öncelikle koşullu salıverilmeye "uygunluk" ve "iyi hal" kriterleri açık, nesnel, öngörülebilir ve tutarlı biçimde tanımlanmalı ve uygulanmalı; bu kriterler siyasi tutsakları hapiste tutmak için bir araç olarak kullanılmamalıdır. Salıverilmeyi engellemek amacıyla belirsiz "pişmanlık" koşullarının, şeffaf olmayan puanlama mekanizmalarının veya önemsiz, muğlak ve özünde keyfi disiplin ihlallerinin kullanılmasına son verilmelidir. Koşullu salıverilme kararları bağımsız organlarca alınmalı ve etkili bir yargısal denetime tabi tutulmalıdır.

* Başvuru, Çalışma Grubu nezdinde derdesttir.

Başvuruyu yapan insan hakları ve avukatlık örgütleri:

Türkiye İnsan Hakları Davalarına Destek Projesi (Turkey Human Rights Litigation Support Project -TLSP)

Demokrasi ve Dünyada İnsan Hakları için Avrupalı Hukukçular Birliği (European Association of Lawyers for Democracy and World Human Rights -ELDH)

Uluslararası Barolar Birliği İnsan Hakları Enstitüsü (International Bar Association's Human Rights Institute -IBAHRI)

İngiltere ve Galler Barosu (The Law Society of England and Wales)

Avukatlar için Avukatlar (Lawyers for Lawyers)